

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОЯВУ ПЛАГІАТУ

Олена Штефан,
завідувач відділу авторського права і суміжних прав
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України,
кандидат юридичних наук, доцент

Стаття присвячена розкриттю проявів плагіату. Безпосередньо зосереджується увага на плагіаті в науці. В статті доводиться штучність терміна «академічний плагіат», оскільки сфера вчинення правопорушення не впливає на кваліфікаційні ознаки плагіату та притягнення до встановленої законодавством України відповідальності винних осіб. Проведений аналіз законодавства у сфері авторського права та судової практики дали авторові підстави до висновку, що плагіат є комплексним порушенням, яке зачіпає як особисті немайнові права автора твору, так і майнові права суб'єктів авторського права внаслідок посягання на об'єкт авторського права шляхом незаконного (протиправного) використання твору способом оприлюднення (його опублікування) в повному обсязі або частково під ім'ям особи, що не є автором цього твору. Також у статті доводиться, що ініціювати захист авторського права, яке було порушене в результаті вчинення плагіату, можуть виключно суб'єкти авторського права, котрим належать особисті та/чи майнові авторські права. Саме вони є заінтересованими в захисті прав та законних інтересів особами.

Ключові слова: порушення авторського права, плагіат, плагіат у науці, академічний плагіат, суб'єкти авторського права

Об'єкти права інтелектуальної власності вже давно стали товаром, на який є великий попит. Інтернет-технології є дієвим засобом їх розповсюдження. Водночас, Інтернет породжує низку проблем щодо ефективного захисту й охорони прав інтелектуальної власності: загрозливих масштабів набуло інтернет-піратство.

Інтернет-піратство має глобальний характер. У 2013 р. Україна була визнана головним «піратом» світу в спеціальному 301 звіті USTR (Торгового представництва США). Не зважаючи на те, що у 2014 р. нашу країну вилучили з антирейтингу, претензії залишились, адже проблему з інтернет-піратством не розв'язано. Зараз (у 2016 р.) Україна,

як минулого року, лишається в списку PriorityWatchList, разом з іще 11 країнами [1].

Варто звернути увагу, що розвиток інтернет-технологій призвів не лише до появи інтернет-піратства, що найчастіше проявляється в незаконному копіюванні та розповсюдженні охоронюваних об'єктів авторського права, а й стало ґрунтом і засобом для іншого виду порушень авторського права — плагіату.

Під плагіатом, згідно з п. «в» ч. 1 ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права», розуміють «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору».

Сьогодні в Україні досить гостро стала проблема плагіату в науці. Водночас ця проблема існувала й раніше. Так, свого часу ВАК при Раді міністрів СРСР досить регулярно повідомляв про факти плагіату дисертацій з різних наукових спеціальностей. При виявленні факту плагіату, порушники авторського права несли адекватну відповідальність. Наприклад, кандидат філософських наук В. Є. Руденко був позбавлений вченого ступеня за те, що припустився значних текстових запозичень із двох кандидатських дисертацій без належного посилання на них. Великий обсяг запозичень у дисертації на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук був виявлений у Г. Рахімової [2].

Про прагнення сучасних авторів наукових творів легально захистити свої авторські права свідчать численні звернення до суду. Серед найгучніших справ про захист авторського права від плагіату можна назвати справу, за якою видавництво «Юрінком Інтер» ініціювало судовий розгляд справи щодо видавництва «Центр навчальної літератури», яке вчинило плагіат, випустивши за авторством молодого, але вже відомого українського плагіатора В. Теліпка «Науково-практичний коментар законів України «Про виконавче провадження», «Про державну виконавчу службу», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». При чому на початку 2011 р. вже було порушено кримінальну справу за фактом плагіату Науково-практичного коментаря Конституції України. Фігуранти цієї кримінальної справи ті самі — «Центр навчальної літератури» та згаданий В. Теліпка. У суді слухалась справа за позовом В. Беяневич проти цього видавництва та В. Теліпка, що «вкрали» у цього відомого автора текст Науково-практичного коментаря Господарського процесуального кодексу України. Цим же видавництвом випущено науково-практичні коментарі Бюджетного

кодексу, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону України «Про місцеве самоврядування», Кодексу адміністративного судочинства України й цілу низку інших фактично скопійованих видань — і все це за два останні роки [3].

Потрібно зазначити, що це була не єдина справа, в якій відповідачами був В. Теліпка та «Центр навчальної літератури». Так, уже за позовом інших авторів наукового твору суд своїм рішенням визнав доведеними факти порушення авторських прав унаслідок плагіату, задовольнивши позовні вимоги [4].

Привертає увагу те, що законодавець не лишивсь осторонь проблеми плагіату в науці та відповідним чином відреагував на неї. У ч. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту» було введено термін «академічний плагіат», під яким розуміють «оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання». При цьому, на вищі навчальні заклади покладається законодавством обов'язок здійснювати заходи із запобігання академічного плагіату. Така законодавча новація є дещо неоднозначною. З одного боку, добре, що на законодавчому рівні було звернуто увагу на проблему плагіату в науці. А з другого, — вона має численні недоліки.

Так, по-перше, введення нового терміна в законодавство має бути обґрунтованим нагальною потребою. Термін «академічний плагіат» за своєю суттю є лише вказівкою на сферу, в якій вчиняється порушення авторського права. Якщо слідувати такій логіці, то може з'явитися «архітектурний плагіат», «художній плагіат», «кінематографічний плагіат» тощо. Сфера вчинення правопорушення не впливає власне на сам склад цього правопорушення та встановлену законодавством відповідальність за нього. Тож не залежно від сфери, в якій вчиняється правопору-

шення плагіат лишається «оприлюдненням (опублікуванням), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» (п. «в» ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

По-друге, законодавець закріплюючи тлумачення академічного плагіату змішав плагіат із цитуванням. Так, згідно із п. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права», допускається вільне використання творів без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора та джерела запозичення, у випадках, зокрема, використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою, зокрема й цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються; вільне використання цитат у формі коротких уривків з виступів і творів, включених до фонограми (відеограми) або програми мовлення. Зауважимо, що цитата — порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими свої твердження або для посилення на погляди іншого автора в автентичному формулюванні (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Отже, дозволяється використання цитат з творів, якщо це зумовлено, зокрема, науковим характером, зокрема й у навчальних роботах, за умови зазначення імені автора і джерела запозичення. Недотримання вимог щодо цитування не може визнаватися плагіатом.

Виходячи з того, що спеціальний закон у сфері авторського права — Закону України «Про авторське право і суміжні права» — у п. «в» ст. 50 мі-

стить визначення «плагіату», що суттєво відрізняється від визначення «академічного плагіату», закріпленого в ч. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту», що, своєю чергою, може призвести до ускладнень при їх застосуванні на практиці. Підтвердженням цього може слугувати твердження таких фахівців, як А. Берлач, які вважають, що законодавець увів поняття «академічний плагіат», проте не дав його визначення [5].

Тож необхідно узгодити між собою відповідні положення, тому доречно внести зміни та доповнення до Закону України «Про вищу освіту», безпосередньо виклавши ч. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту» в такій редакції:

«плагіат у науковій (академічній) сфері — це оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого наукового (творчого) результату, під іменем особи (учасника освітнього процесу), що не є автором цього наукового (творчого) результату».

Не можна обійти увагою те, що законодавець покладає обов'язок на вищі навчальні заклади «здійснювати заходи із запобігання» плагіату (ч. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»). Одразу виникає запитання, які заходи вищі навчальні заклади можуть здійснювати задля запобігання плагіату? Чи не виникне ситуація, коли вищі навчальні заклади з метою запобігання плагіату будуть його виявляти, встановлювати факт плагіату та притягати до відповідальності?

Плагіат належить до порушень прав інтелектуальної власності, за яке чинне законодавство України встановлює відповідальність, яка безпосередньо закріплена в ст. 52, 53 Закону України «Про авторське право і суміжні права», ст. 431, 432 ЦК України, ст. 51-2 КпАП України, ст. 177, 177-1 КК України. Плагіат за своїм змістом є комплексним порушенням майнових і немайнових прав автора. З огляду на специфіку авторсько-правових відносин суб'єктом, який наділений

правом захищати авторські права, є автори творів, їхні спадкоємці й особи, яким автори чи їхні спадкоємці передали свої авторські майнові права (ст. 7 Закону України «Про авторське право і суміжні права»), проте не «заклади освіти».

Окремо варто звернути увагу на те, що Конституція України (ст. 6) закріплює принцип поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову як один з провідних принципів основ конституційного ладу. Це означає, що, по-перше, закріплена певна самостійність кожного органу влади; по-друге, чітко розділена їхня компетенція; по-третє, кожний орган влади наділений можливістю протипоставити свою думку рішення іншого органу, контролюючи при цьому його дії.

Згідно зі ст. 124 Конституції України, ст. 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається. Особи, що привласнили функції суду, несуть відповідальність, установлену законом.

Окрім цього, потрібно зважати на положення ч. 1 ст. 432 ЦК України, а саме: «кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності».

Встановлювати наявність або відсутність факту правопорушення (плагіату) може виключно суд, ґрунтуючись у своїй діяльності на нормах законодавства.

Отже, вищі навчальні заклади не мають конституційного, законного права привласнювати функції суду щодо «виявлення і встановлення» факту правопорушення (плагіат є правопорушенням), ґрунтуючись, наприклад, на «правилах внутрішнього розпорядку закладів освіти», а також «спритягати до відповідальності» порушників.

Натомість, вищі навчальні заклади в межах реалізації заходів щодо запобігання плагіату можуть проводити

просвітницьку діяльність пропагуючи повагу до результатів чужої творчості, сприяючи та підтримуючи індивідуальний інтелектуальний, творчий розвиток студентів, аспірантів, викладачів. Такий висновок підтверджує і проведений у березні 2016 р. семінар «Академічна доброчесність: як зробити університети вільними від шахрайства і плагіату», організований Київською школою економіки [6].

Можна повністю погодитись з позицією, висловленою Г. Ульяновою, що першим, а можливо, найголовнішим заходом, спрямованим на боротьбу з плагіатом у наукових роботах учнів та студентів, є формування негативного ставлення до плагіату. Адже, привласнюючи чужі результати творчої діяльності, студент не лише не набуває навиків самостійної роботи, не здобуває належного рівня знань, а й не виражає себе як особистість [7, 258].

Водночас варто зазначити, що плагіат в сфері науки є проблемою не лише в Україні, а й інших країнах світу. Так, зокрема, за результатами дослідження, проведеного учасниками проекту «Диссернет» та оприлюдненого «Новой газетою», 49 депутатів російської Держдуми спіймані на плагіаті в їхніх дисертаціях, тобто кожен десятий депутат російської Держдуми свою дисертацію списав. Не «відстають» від такої негативної практики і європейці. Так, угорські журналісти спіймали президента країни П. Шмітта на плагіаті докторської дисертації. Як з'ясував журнал HGV, його робота була списана з праці болгарського ученого М. Георгієва. І це далеко не поодинокі випадки. За результатами дослідження німецьких соціологів, в Німеччині 50 % наукових робіт містять плагіат. Не менше негативу в науковому середовищі Великої Британії, де з плагіатом стикаються 58 % університетських викладачів [8].

Досліджуючи проблему плагіату у сфері науки, не можна оминати увагою випадки, коли плагіатом називають

незаконну переробку твору (без дозволу автора). Під переробкою розуміють переклад оригінального твору, його певну адаптацію та інші зміни, зумовлені бажанням особи, що здійснює таку переробку, додати вилучити або змінити певні слова, словосполучення, речення абзаци тощо.

«Вільне» використання твору здійснюється без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення. Саме за таких умов допускається використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою, зокрема й цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються; вільне використання цитат у формі коротких уривків з виступів і творів, включених до фонограми (відеограми) чи програми мовлення (п. 1 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). При цьому під цитуванням законодавець розуміє порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Згідно зі ст. 10 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів допускаються цитати з творів, які були правомірно оприлюднені за умови додержання добрих звичаїв та в обсязі виправданому поставленою метою, включаючи цитування статей з газет і журналів у формі огляду преси, з обов'язковим зазначенням джерела та ім'я автора, якщо це практично можливо.

При цитуванні, уривок має повністю збігатися з текстом оригінального твору

та бути представлений у формі цитати, щоби бути використаним для аналізу твору чи для критичних коментарів і суджень. Цитата може використовуватися лише для навчальної або дослідницької мети й не повинна виходити за межі визначеної мети [9, 201–202].

За відсутності вказівки на автора та джерело запозичення дії автора, котрий «вільно» використовує у своєму творі уривків твору іншого автора, можуть кваліфікуватись як плагіат. Такий висновок відповідає доктрині права інтелектуальної власності [10, 174].

Інші випадки вільного використання творів не можуть бути використані для вчинення плагіату.

Не можна оминати увагою певну судову практику, що розглядає плагіат не як порушення авторського права, а як «фальсифіковану продукцію» та відповідно застосовує законодавство про захист прав споживачів.

Саме такого висновку дійшов Зарічний районний суд м. Суми у справі за позовом громадянки А. до Сумського державного університету, про захист прав споживача. Позивач свої вимоги про захист прав споживачів мотивувала тим, що вона є споживачем інформаційного друкованого продукту — журналу Сумського державного університету «Вісник СумДУ». На думку позивачки, редакційна колегія вказаного журналу належним чином не виконала свої зобов'язання щодо належного рецензування та добору статей до друку. В наслідок чого, у вказаному журналі оприлюднені статті («Вісник СумДУ. Серія «Філологія» № 1 за 2008 р.) та («Вісник СумДУ. Серія «Філологія» № 1, Т. 1, за 2007 р.), які є перекладом наукових робіт інших учинених, тобто є фальсифікованим продуктом. Посилаючись на те, що відповідачі всупереч вимогам Закону України «Про захист прав споживачів» випустили в обіг фальсифіковану продукцію, просять захистити її права споживача, визнавши статті фальсифікованою продукцією, та зобов'язати СумДУ надрукувати відпо-

відне спростування в журналі «Вісник СумДУС. Серія «Філологія». Також просить стягнути понесені по справі судові витрати на сплату судового збору, за проведення експертизи, добові та витрати, пов'язані з відривом від звичайних занять.

Суд, розглянувши всі матеріали справи, встановив наявність порушення відповідачами прав позивача як споживача інформаційних послуг, а тому вирішив позовні вимоги частково задовільнити шляхом визнання спірних статей фальсифікованим інформаційним продуктом, а також стягнути з відповідачів у солідарному порядку на користь позивача 14 295 грн як відшкодування понесених по справі судових витрат (на оплату експертизи та сплату судового збору) [11].

Для того щоб з'ясувати, чи правильно суд кваліфікував цю справу, потрібно відповісти на запитання: чи можна наукову статтю визнати продуктом у розумінні Закону України «Про захист прав споживачів»?

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про інформацію», інформацією є будь-які відомості та/чи дані, що можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Відповідно, наукова стаття може розглядатись як інформація наукового характеру.

Водночас необхідно брати до уваги специфіку суспільних відносин, які виникають у процесі створення наукової статті, а отже слід звернутися до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Згідно з п. 22 ст. 1 зазначеного Закону, під науковим результатом розуміють нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень і зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може набувати форми звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту

нормативно-правового акта, нормативного документа чи науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо. Водночас, п. 2 ч. 3 ст. 5 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» на вченого покладається обов'язок дотримуватися етичних норм наукового співтовариства, неухильно дотримуватися норм права інтелектуальної власності. Тож, стосовно здійснення науковцем наукової діяльності, спрямованої на отримання наукового результату, вказаний Закон відсилає до Закону України «Про авторське право і суміжні права». Згідно з ч. 1 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» об'єктами авторського права є твори у галузі науки, літератури та мистецтва, а відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 8, стаття є письмовим твором наукового характеру. Водночас авторське право охороняє лише форму вираження твору, а не зміст (ч. 3 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Автору твору належать виключні майнові права, пов'язані із використанням твору (ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права»), проте Закон встановлює й випадки «вільного» використання творів у ст. 21–25 Закону України «Про авторське право і суміжні права», за умови, що вони не завдаватимуть шкоди використанню твору і не обмежуватимуть безпідставно законні інтереси автора (ч. 6 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Згідно з п. 1 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою, в тому числі цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, нау-

ковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються.

Отож, створення наукової статті та її оприлюднення є авторсько-правовими відносинами, а наукова стаття є науковим результатом, а не «результатом діяльності з надання інформаційної продукції споживачам з метою задоволення їхніх потреб» (ст. 22 Закону України «Про інформацію») як вважав суд. У разі порушення виключних майнових і немайнових авторських прав, ініціювати їх захист може лише суб'єкт авторського права (ст. 7 Закону України «Про авторське право і суміжні права»), тобто особа, яка має ці права. Позивач не належить до суб'єктів авторського права. Та слід визнати, що всі об'єкти авторського права у своєму змісті містять певну інформацію, спрямовану на необмежену кількість осіб здатних до сприйняття, проте до таких правовідносин не можна застосовувати законодавство про захист прав споживачів.

Окремо варто звернути увагу, що Закон України «Про захист прав споживачів», згідно зі ст. 1-1, регулює відносини між споживачами товарів (крім харчових продуктів, якщо інше прямо не встановлено цим Законом), робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт й надавачами послуг. Об'єкти авторського права також можуть розглядатись як товар у разі їх введення у цивільний обіг. Проте стаття наукового характеру, що містить ознаки плагіату, не може розглядатись як фальсифікована продукція відповідно до п. 27 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів», тобто як продукція, виготовлена з порушенням технології або неправомірним використанням знака для товарів та послуг, чи копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само неправомірним відтворенням товару іншої особи. Тож, помилка суду полягає в тому, що він неправильно визначив характер спірних правовідносин, об'єкт порушення та, як наслідок, було помилково застосоване законодавство.

У більшості випадків плагіат є посяганням на цілісність твору. Автор має право протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганням на твір, яке може зашкодити честі та репутації автора (п. 4 ч. 1 ст. 14 Закону України «Про авторське право і суміжні права», ч. 1 ст. 439 ЦК України). Автор має право вимагати, щоб його думки, втілені у творі, не видозмінювались, не спотворювались, а суспільство претендувати на користування результатами творчості людського розуму у їх первинних формах [12, 255].

На основі проведеного аналізу такого правопорушення як плагіат можна дійти певних висновків:

По-перше, плагіат як різновид порушення авторського права є комплексним порушенням, що порушує як особисті немайнові права автора твору так і майнові права суб'єктів авторського права.

По-друге, кваліфікаційними ознаками плагіату, що дозволяють відрізнити його від інших правопорушень, є посягання на об'єкт авторського права шляхом незаконного (протиправного) використання твору способом оприлюднення (його опублікування) у повному обсязі або частково під ім'ям особи, що не є автором цього твору.

По-третє, звинувачення у плагіаті можуть висунути лише суб'єкти авторського права, котрим належать особисті та/чи майнові авторські права. Саме вони є заінтересованими особами у захисті своїх прав і законних інтересів. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. США знову назвали Україну серед найбільш піратських країн світу // Українська правда. 1 травня 2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2016/05/1/591425>.
- SShA znovu nazvaly Ukrainu sered naibilsh piratskykh krain svitu [in]: *Ukrainska Pravda*, <http://www.epravda.com.ua/news/2016/05/1/591425>.
2. Сичивиця О. Авторство і псевдоавторство в науці. Стаття друга. Плагіат і плагіатори / О. Сичивиця // Соціогуманітарні проблеми людини. — 2008. — № 3. — С. 39–47.
- Sychuytsia O. Avtorstvo i pseudoavtorstvo v nauksi. Statia druha. Plahiat i plahiatoru [in]: *Sotsiohumanitarni problemy liudynu*, 2008, № 3, S. 39–47.
3. Ковальський В. Видавництво «Юрінком Інтер» пред'явило позов до «Центру навчальної літератури» у зв'язку з плагіатом / В. Ковальський [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://yurincor.com>;
Kovalskiy V. Vydavnytstvo «Jurinkom Inter» prediavlylo pozov do «Tsentru navchalnoi literatury» u zviyazku z plahiatom / 11.08.2011, <http://yurincor.com>.
4. Рішення Подільського районного суду м. Києва від 15.02.2013 р. по Справі № 2607/6517/12. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://cases.legal/uk/act-uk1-29508337.html>.
- Rishennia Podilskoho raionnoho sudu m. Kyieva vid 15.02.2013 po Spravi № 2607/6517/12, <https://cases.legal/uk/act-uk1-29508337.html>.
5. Берlach А. Плагіат і Феміда [Електронний ресурс] / Анатолій Берlach // Дзеркало тижня. Україна. — № 6. — 19.02.2016 р. — Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/science/plagiat-i-femida-.html>;
- Berlach Anatolii. Plahiat i Femida [in]: *Dzerkalo tyzhnia. Ukraina*, №6, 19.02.2016, <http://gazeta.dt.ua/science/plagiat-i-femida-.html>.
6. Академічна доброчесність: як запустити процес змін. У КСЕ пройшов семінар для викладачів. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kse.org.ua/en/about/kse-news/?newsid=1563>.
- Akademichna dobrochesnist: yak zapustyty protses zmin. U KSE proishov seminar dlia vykladachiv, <http://www.kse.org.ua/en/about/kse-news/?newsid=1563>.
7. Ульянова Г. О. Плагіат у роботах школярів та студентів: актуальна проблема сьогодення / Г. О. Ульянова // Актуальні проблеми держави і права. — 2014. — С. 255–261.
- Ulianova H. O. Plahiat u robotakh shkolariv ta studeniv: aktualna problema sohoden-nia [in]: *Aktualni problemy derzhavy i prava*, 2014, S. 255–261.
8. Берlach А. Проблема плагіату в Україні [Електронний ресурс] / Анатолій Берlach // Персонал плюс. — № 3 (622) 16-22.02.2016 р. — Режим доступу : <http://www.personal-plus.net/622/10164.html>;
- Berlach Anatolii. Problema plahiatu v Ukraini [in]: *Personal plus*, 2016, № 3 (622), 16-22.02.2016, <http://www.personal-plus.net/622/10164.html>.
9. Липцик Д. Авторское право и смежные права / Д. Липцик. ; пер. с фр.; предисловие М. Федотова — М. : Ладомир; Издательство ЮНЕСКО, 2002. — 788 с.
- Lyptsyk D. Avtorskoe pravo i smezhnye prava / per. s fr.; predislovie M. Fedotova, M.: Ladomir; Izdatelstvo UNESCO, 2002, 788 s.
10. Шишка Р. Б. Плагіат та його прояви і небезпеки / Р. Б. Шишка // Часопис Київського університету права. — 2014/4. — С. 170–176.
- Shyshka R. B., Plahiat ta yoho proiavy i nebezpeky [in]: *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 2014/4, S. 170–176.
11. Рішення Зарічного районного суду м. Суми по справі ід 14.06.2013 р. № 1805/6876/2012. Провадження № 2/591/55/13. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://pravo.sociology-ua.net/ua/law-top/vikladachi/78-plagiat/398-a290>.

Rishennia Zarichnoho raionnoho sudu m. Sumy po spravi vid 14.06.2013 № 1805/6876/2012 <http://pravo.sociology-ua.net/ua/law-top/vikladachi/78-plagiat/398-a290>.

12. Судариков С. А. Основы авторского права / С. А. Судариков. — Мн. : Амалфея, 2000. — 512 с.

Sudarikov S. A., Osnovy avtorskogo prava, Mn. : Amalfeia, 2000, 512 s.

Надійшла до редакції 22.06.2016 р.

Штефан Е. Отдельные аспекты проявления плагиата. Статья посвящена раскрытию отдельных проявлений плагиата. Непосредственно концентрируется внимание на плагиате в науке. В статье доказывается искусственность термина «академический плагиат», поскольку сфера совершения правонарушения не влияет на квалифицирующие признаки плагиата и на привлечение к установленной законодательством Украины ответственности виновных лиц. Проведенный анализ законодательства в сфере авторского права и судебной практики позволил автору сделать вывод, что плагиат является комплексным нарушением, которое посягает как на личные немущественные права автора произведения, так и на имущественные права субъектов авторского права, в результате посягательства на объект авторского права путем незаконного (противоправного) использования произведения путем обнародования (его опубликованием) в полном объеме или частично под именем лица, не являющегося автором этого произведения. Также в статье доказывается, что инициировать защиту авторского права, которое было нарушено в результате совершения плагиата, могут только субъекты авторского права, которым принадлежат личные и/или имущественные авторские права. Именно они являются заинтересованными лицами в защите своих прав и законных интересов.

Ключевые слова: нарушение авторского права, плагиат, плагиат в науке, академический плагиат, субъекты авторского права

Shtefan O. Certain aspects of plagiarism. This article is devoted to disclosure of certain expression of plagiarism. The attention directly focuses on plagiarism in science. The article proves the artificial nature of the term «academic plagiarism» because the scope of the offense does not affect the qualifying attributes of plagiarism and bringing to responsibility of perpetrators under the legislation of Ukraine. The analysis of the legislation on copyright and litigation allowed the author to conclude that plagiarism is a complex infringement, which violates moral rights of an author of a work as well as property rights of copyright holders as a result of trespass on the object of copyright by illegal (wrongful) use of the work via promulgation (the publication) in full or partially under the name of a person who is not the author of the work. It is also proved that to initiate the defense of copyright, violated as a result of plagiarism, only can copyright holders owning personal and/or proprietary copyrights. They are party in interest in protecting their rights and interests.

Keywords: copyright infringement, plagiarism, plagiarism in science, academic plagiarism, the subjects of copyright